

SELEF-İ SÂLİHİN'DEN GENÇLERE TAVSİYELER

ABDURREZZÂK BİN
ABDULMUHSİN EL-BEDR

TERCÜME:

SENAN İSBANDİYAROV
(EBU HARİS)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SELEF-İ SÂLİHİN'DEN GENÇLERE TAVSİYELER

ÖZGÜN İSMİ

من وصايا السلف للشباب

TELİF

ABDURREZZÂK BİN
ABDULMUHSİN EL-BEDR

MÜTERCİM

SENAN İSBANDIYAROV
(EBU HARİS)

TASHİH VE TASARIM

UMMU HARİS

ŞABAN 10 1445, MEDİNE-İ MÜNEVVERE

İLETİŞİM

senanisbandiyarov@hotmail.com

medinemedresesi

Önsöz

Hamd alemlerin Rabb'i olan Allah'a mahsustur. Salat ve selam O'nun Nebisine, pak âline, ashâbına ve etbânının üzerine olsun.

Allah ﷻ, biz kullarına bir çok nimet bahşetmiştir. Bu nimetlerden biri de insanın hayatında yaşadığı en güzel, en verimli çağlardan biri olan gençlik nimetidir. Şüphesiz ki gençlik, ömür nimeti içinde insana verilmiş en ayrıcalıklı nimettir. İslam tarihi bu hakikatin en yalın şahidi olmuştur. Ne zaman ümmet fedakârlık ve hizmete ihtiyaç duysa, davayı gençler omuzlamış, Allah'ın subhanehu ve teâlâ onlara bahşettiği gençlik ve kuvvetin hakkını vermişlerdir. Fakat bilinmelidir ki her nimet gibi bu da bir gün son bulacak hatta göz açıp kapayıncaya kadar geçip gidecektir... Eğer bu dönemi Allah'ın razı olacağı şekilde kullanmazsak, O'na ﷻ kulluk etmeye yöneltmezsek, geriye dönüp baktığımızda yalnızca pişmanlıklarla dolu bir hayatla karşı karşıya kalırız.

Günümüzde çoğu genç, dünyanın süsüne aldanarak boş arzular peşinde koşuyor, o arzular ise gençlerin bu değerli çağını heba ederek onları büyük faydalardan mahrum bırakıyor. O yüzden değerli genç kardeşim, boş işler peşinde koşarak gençliğini tüketme. Allah'ın sana bahsettiği en önemli sermaye olan gençliğini, sana dünya ve ahirette fayda getirmeyecek şeylere harcama. Duygularının en keskin dönemini Allah'a itaate ve O'nun rızasını kazanacak işlere yönelt ki enerjinin ve gücünün tükendiği yaşa eriştiğin zaman pişman olmayasın.

Her güzellik Rabb'imizden, hatalar ise nefsimizdendir.

Alemlerin Rabb'i olan Allah'a hamd olsun.

SENAN İSBANDİYAROV

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

MUKADDİME

Alemlerin rabbi olan Allah'a hamdolsun. Şahitlik ederim ki Allah'tan başka ibadete layık hak ilah yoktur. O tektir ve şeriki yoktur ve ben şahitlik ederim ki Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir. Allah'ın salâtı ve selâmı O'nun ve tüm ashâbının üzerine olsun.

Bilinmektedir ki, insanın hayatındaki en önemli merhale, gençlik merhalesidir çünkü bu merhale kuvvet ve enerjinin doruklara ulaştığı ayrıca beden ve duyuların daha sağlam olduğu altın bir çağdır. Nitekim insan yaşlanırken duyu ve kuvveti gençlik çağına göre oldukça zayıflar.

İslam, bu gençlik çağına özel bir ihtimam göstermiş, Kur'an ve Sünnet ise bu merhalenin önemini tasdiklemiştir.

Nebimiz ﷺ, bizleri gençlik çağının fırsatlarını elde etmeye teşvik etmiş, zayi etmekten de sakındırmıştır.

İbn-i Abbas'tan ﷺ, rivayet edilen bir hadiste Peygamber Efendimiz'in ﷺ, bir adama şöyle nasihat ettiği rivayet edilir:

***Beş şeyden önce beş şeyin kıymetini bil;
Yaşlılığından önce gençliğinin,
Hastalığından önce sağlığının,
Fakirliğinden önce zenginliğinin,
İşinden önce boş vaktinin,
Ölümünden önce hayatının kıymetini bil.” (1)***

Gençlik çağı, Allah Rasûlün'ün ﷺ şu sözüne dahildir:

“Ölümünden önce hayatının kıymetini bil.”

Allah Rasûlü ﷺ gençlik çağının önemine binaen bu hadisi zikretmiş, diğer merhalelere göre de ayrıcalık tanımıştır. Bu nedenle tedbirli olmak ve gençliğin fırsatını göz ardı etmeyip değerlendirmek gerekir.

Abdullah ibni Mes'ud رضى الله عنه şöyle dedi: Nebi ﷺ şöyle buyurdu:

“Âdemoğluna beş şeyden hesap sorulmadıkça onun ayakları kıyamet gününde Rabb'inin katından hiçbir tarafa ayrılmayacaktır!

(1) Müstedrek, 7846

***Ömrünü nerede tükettiğinden, gençliğini nerde
yıprattığından, malını nereden kazanıp nerde
harcadığından, öğrendiği ilim ile amel edip
etmediğiden.” (2)***

Allah Rasûlü ﷺ haber vermiştir ki, kıyamet günü kişinin hayatı hakkında iki soru sorulur. Öncelikle başından sonuna kadar genel hayatı hakkında sorular sorulur. Daha sonra ise; gençliği hakkında hususi sorulara tabi tutulur. Baktığımızda tüm hayatı sorulduğunda gençlik çağı da bunun içine girer fakat kıyamet günü kişi, gençliğiyle alakalı (insana verilmiş ayrıcalıklı bir nimet olduğundan dolayı) özel bir sorguya çekilecektir.

Bunun için gencin, içinde bulunduğu bu altın çağa dikkat etmesi gerekir. Allah ﷻ, kıyamet günü gence, gençliğini ne yaparak geçirdin sorusunun Allah karşısında cevabını vereceğini daima düşünmelidir. Buna ek olarak amelleri, gençliği ve tüm hayatı ondan sorulacaktır. Çünkü belirttiğimiz üzere gençlik çağı; omuzlarımızdaki yükün (işlerimizin) bizi yormadığı; gücün kuvvetin doruklarda olduğu altın bir çağdır.

(2) Tirmizi, 2416

Bu nedenle Allah Rasûlü ﷺ, gençlere bu çağa büyük bir ihtimam göstermelerine ilişkin teşvikte bulunmuştur. Aynı şekilde Allah Rasûlü ﷺ, ilim ehline gençlerin terbiye, davet ve eğitimine önem verilmesi üzerinde durmuştur. Nitekim gençlerin özene, şefkate, nezakete, onların hayrı ve hayır ehlini sevdirmeye ihtiyaçları vardır çünkü hayır ehlini seven genci, haram ve batıl ehli, kendi şerlerine çekemez.

Sahabîler ise Rasûlullah'ın ﷺ vasiyetini gerçekleştirmek için çaba sarf etmişlerdir. Ebu Said el-Hudri رضى الله عنه ne zaman bir genç görse: “Merhaba Rasulullah'ın ﷺ vasiyeti” der, ardından şunları söylerdi: “Rasûlullah ﷺ bizlere, hadisleri size açıklamaya ve meclisleri siz gençler için genişletmemizi emretti çünkü sizler, bizden sonra gelecek, Allah'ın ﷻ dinini öğretecek ve O'na davet edecek sünnete tabi olan hadis ehlisiniz.”

Ve gençlerle karşılaşınca onlara: “Ey kardeşimin oğlu! Eğer bir konuda şüpheyi düşersen, yakîn (emin) oluncaya kadar onu bana sor. Senin yakîn (emin) üzere yanımdan ayrılman, şek üzere ayrılmandan bana daha sevimlidir.” derdi. ⁽³⁾

(3) Şuabu'l-İman, 1610

Abdullah ibni Mes'ud رضى الله عنه ilmi talep eden gençleri gördüğünde şöyle derdi:

***“Ey hikmet pınarları,
karanlıkları aydınlatan kandiller,
elbiseleri eski ama kalpleri pırıl pırıl (yeni) olanlar,
evlerde kendilerine düşkünlükle bağlı olduğumuz,
her kabilenin reyhanı olan gençler!
Merhaba! Hoş geldiniz.”*** ⁽⁴⁾

Selef, gençlerin içinde bulundukları çağın gözetilmesini ve ondan faydalanmaları noktasında çokça tavsiyede bulunmuştur.

Bu risalede, selefın gençlere olan tavsiyelerini kolay ve kısa şerhlerle bir araya topladım. (Allah bizler için faydalı kılsın). ⁽⁵⁾

(4) Camiu beyanu'l İlmi ve Fadlihi, 256

(5) Bu risalenin kaynağı, Bahreyn Krallığı'nda Cemâzi'l-Evvel ayının 13'ünde verilen bir konferanstır. Ben de bu derse bazı faydalar ekleyerek risaleyi tamamladım. Allah, emeği geçen herkesi en güzel mükâfatla ödüllendirsin.

1. Tavsiye

Ebu'l-Ahves'ten rivayet olunur ki; Ebu İshak Amr es-Sebî dedi ki:

“Ey gençler, gençliğinizin kıymetini bilin!

Geceler, benden nadiren geçerdi ki, (nadir geceler olurdu ki) bin ayet okumayayım, bir rekâtta Bakara Sûresini tilavet etmeyeyim, haram aylarda oruç tutmayayım, her ayın üç gününü oruç tutmadan geçireyim, pazartesi ve perşembe oruçlarını tutmayayım.”

Bu sözlerinden sonra ise şu ayeti tilavet etti: ⁽¹⁾

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿سُورَةُ الضُّحَى﴾

“Rabbinin nimetini anlattıkça anlat.” (Duha, 11)

(1) el-Hakîm Müstedrek, 3947

Onun, “Her gece bin ayet okuyordum.” sözünü söylemesindeki muradı; amellerini saymak ve amellerinde bir miktar belirlemek değil de karşısında hitap ettiği gençlere örnek verip yaklaşık olarak belirttiği miktarda amel etmeye çalışması ve Allah’a ﷻ yaklaşmaktır. O, her hafta Kur’an’ı bir kere hatmederdi ve Kur’an’ı her hafta bir kere hatmetmek selefin alışkanlığıydı.

Amr bin Meymun, kardeşlerinden biriyle karşılaşınca şöyle derdi: “Dün Allah ﷻ, şu namazla ve şu hayırla beni rızıklandırdı.” (2)

Ebu Abdullah el-Hakîm (Müstedrek’inde) bu yukarıdaki iki sözü hakkında demiştir ki: “Allah, Amr bin Ubeydullah es-Sebî ve Amr bin Meymun el-Avdiyye’ye rahmet etsin. Onlar, bu amellerini riya için değil gençleri ibadete teşvik etmek için söylüyorlardı.

Gencin, rağbeti ve itaatinin kolaylaşması için bu teşviklere ihtiyacı vardır fakat muallimin de niyetinin halis olmasına dikkat etmesi gerekir ki riyaya düşüp ameli batıl olmasın.

(2) Müstedrek, 3948

2. Tavsiye

Selefin gençler için olan tavsiyelerinden başka bir örnek:

Hammad bin Z eyd 'in söylediği gibi:
Enes bin Sirin'in رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ hastalığında yanına gitmiştik ve o bize dedi ki: “Ey gençler Allah'tan korkun ve bu hadisleri kimden aldığınıza-öğrendiğinize iyi bakın. Şüphesiz ki o, sizin dininizdendir' (hadisi öğrendiğiniz kişiden din öğreniyorsunuz).”⁽¹⁾

(1) el-Câmi' li-aḥlâkı'r-râvî ve âdâbî's-sâmi', 139

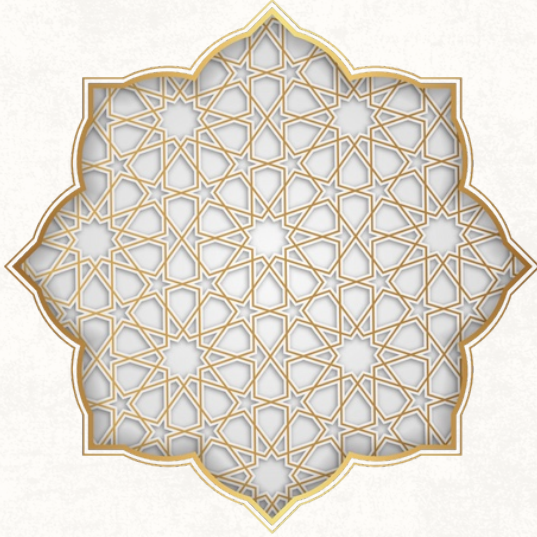
Bu oldukça önemli bir tavsiyedir. Şüphesiz ki ilim ve hadis öğrenmeye gelen gencin tahsili, güvenilir ve köklü bir ilim ehliyle olmalıdır. Dirayet ve basiret ehli, ilim öğrenmede çokça önem arz eder. İlim, herkesten alınmamalı, ayaklarını sünnete sabit kılıp orada kökleşmiş bir alim tarafından alınmalıdır.

İbnu Şevzeb رحمته الله dedi ki: “Bir genç zühd hayatı yaşarsa, sünnet ehli bir adam ona kardeş kılınır ve o, sünneti hayata geçirme noktasında gence teşvikte bulunur, işte bu sünneti yaşayan bir gence Allah’ın bahşettiği nimetlerindendir.”

Amr bin Gays el-Melai رحمته الله dedi ki: “Eğer ehl-i sünnet ve’l-cemaatle yetişen bir genç görürsen ona önem ver, fakat bid’at ehliyle oturup kalkan bir genç görürsen ondan uzaklaş çünkü genç, ilk yetiştiği şey üzeredir. O, bidatinden geri dönmeyecektir bu nedenle ondan ümit kesilir (ancak Allah’ın hidayeti müstesna).” ⁽²⁾

(2) el-İbânetu’l Kubrâ, 1.cilt, 204. sayfa, 42-44

Amr bin Gays رضى الله عنه demiştir ki: “Genç, yetiştirilmek içindir. şüphesiz ki gencin ilim ehliyle oturması onun selametinin eseridir, onlardan başkasına (bid’at ehline) meyledip onlarla oturup kalkarsa büyük bir hastalığa uğramış olur.”

3. Tavsiye

Selefin gençler için olan tavsiyelerinden başka bir örnek:

Malik bin Dinar رَحِمَهُ اللهُ demiştir ki: “Şüphesiz ki hayır gençlerdedir.” (1)

(1) el-Câmi' li-aḥlâkı'r-râvî ve âdâbi's-sâmi, 673

Bu, Malik bin Dinar'dan رَحِمَهُ اللهُ bu çağın önemini izah etme noktasında büyük bir tavsiyedir.

Eğer genç bu merhaleden en güzel şekilde faydalanırsa büyük bir hayra hasıl olur. Gençliğinde elde ettiği faydalar onun için hayatta bir desteğe dönüşür ve sağlam bir temelle ölümüne kadar da onunla kalır. Kendi nefsi ve ümmet için faydalı, başkaları için de yol gösterici bir öğüt olur.

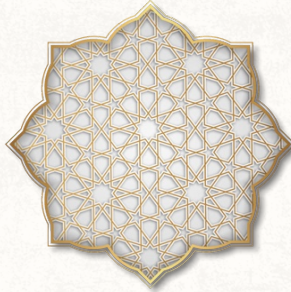
Kişi, gençliğinden güzelce faydalanmazsa o dönemlerin hayır ve bereketinden mahrum kalır ve en verimli çağını zayi etmiş olur. Gençte, güç, boş vakit ve mal mülk sahibi olması onun için helak edici olur. Söylenildiği gibi:

*“Şüphesiz ki gençlik ve boş vakit ve zenginlik,
İnsan için diğer fesatlardan daha ifsad edicidir.”*

Eğer güç, boş vakit ve mal mülk fazlalığı gençte toplanırsa bunların bazı sonuçları vardır: Fitnelerin çok, çeşitli ve yakında olması, gençler için helake sebebiyet veren en etkileyici durumlardır.

Maalesef ki gençler, bu fitnelerle en güzel çağlarını büyük günahlarla geçiriyor ve gençliğin hayrını ve bereketini kaçırıyorlar.

Malik bin Dinar رَحِمَهُ اللهُ derdi ki: “Şüphesiz ki hayır gençliktedir.” Malik b. Dinar’ın gençlere tembihlerinden biri de şudur: “Gençliğin bereketi, hayrı ve azameti bu merhalededir. Eğer Allah ﷻ genci muvaffak kılarsa, ona razı olduğu şeyleri elde etmeye yardım eder.”

4. Tavsiye

Gençler için selefin tavsiyelerinden biri de şudur:

Zeyd bin Ebî Zerka demiştir: Sufyan es-Sevri'nin kapısının önündeydik ve o çıkıp bize dedi ki: “Ey gençler, ilmin bereketini elde etmek için acele edin çünkü umduğunuz ilme ulaşip ulaşamayacağınızı bilmiyorsunuz.” ⁽¹⁾

(1) Hilyetu'l Evliya, 6. Cilt, 370

Onun "Bu ilmin bereketini elde etmek için acele edin" sözü şu anlama gelir: Gençlik fırsatını ve ilim tahsil etmeyi ganimet bilin çünkü insan büyüdüğünde ilmi hıfzetameye karşı hevesi, hafızası ve kudreti gençliğindeki gibi olmaz. Buna bağılı olarak kendisini çevreleyen sorumlulukları, işleri, meşguliyetleri karşılamaya gücü yetmez. Gence gelinceyse bu meşgalelerin hiçbirini onda yoktur ama bu çağ çabucak uçup gider. İmam Ahmed'in رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ söylediğı gibi: "Ben gençliği elimden kayıp düşen bir şeye benzetiyorum." (2)

Onun "umduğunuz ilme kavuşamazsınız" sözü şu anlama gelir: Bir genç, falanca ilmi almayı, falanca şeyi ezberlemeyi, falanca kitabı okumayı ve daha başka şeyleri ümit edebilir ama emelini gerçekleştiremeyebilir. Ancak nefsiyle mücadele eder, Allah'tan yardım diler ve gençliğinin kadrini bilirse şüphesiz ki o, Allah'ın izniyle büyük bir hayra hasıl olur. Allah ﷻ buyuruyor ki:

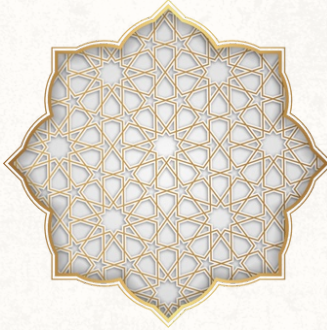
وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلًا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٠٦﴾ (سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ)

(2) Siyeru'l Âlâm en-Nubela, 11. Cilt, 305. Sayfa

“Bizim uğrumuzda cihad edenlere gelince, biz elbette onları (cennete giden) yollarımıza ulaştıracğız. Şüphesiz Allah iyi ve güzel davrananlarla beraberdir.”

(Ankebût , 69)

Onun, “Birbirine faydalı olmak için” sözü şu anlama gelir: Gençlerin birbirleriyle görüşmelerine önem vermek, birbirlerine faydalı olabilmek ve birbirlerine ilmi güzelce hatırlatmaya teşvikte bulunmaktır.

5. Tavsiye

Gençler için selefin tavsiyelerinden:

İmam Hasan el-Basri رحمته الله sıklıkla şöyle derdi: “Ey gençler topluluğu! Sizin önünüzde ahiret vardır, onu talep edin! Çünkü biz ahireti talep edip de dünyayı elde eden çok kişi gördük ama dünyayı talep edip de dünyayla birlikte ahireti elde eden kimseyi görmedik. ” (1)

(1) Kitâbu’z Zuhd, 12

Bu, oldukça önemli bir tembihtir. Diyor ki: “Dikkat et ey genç! Tasanı ahiret kıl. İnayetini ve himmetini ahiretin sevabını elde etmek için harca.” Allah senin dünyadaki nasibini ve hazzını sana verecektir. Dünyada nasibin olan neyse ona erişeceksin ama bu dünyadaki meseleleri ve maslahatları boşa harcayacağın anlamına gelmez. Ancak dünyayı en büyük tasan haline getirme, vaktini de onunla çok meşgul etme. Bilakis en büyük tasanı ahiret kıl. İnayetini ve ilmini; ahiret ilmi, seni Allah’a yakınlaştıran şey kıl.

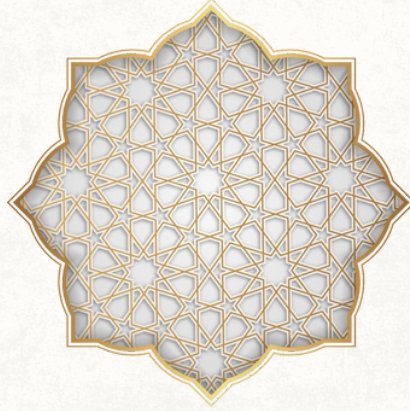
Bu insanın, geçiminden vazgeçip rızkını talep etmemek ve başkalarına muhtaç olmak anlamına gelmez. Bilakis Müslümanın çalışması ve mal kazanması -çok parası olsa bile- ona zarar vermez, ona zarar veren şey, dünyanın onun için tek kaygı haline gelmesidir.

Hadiste geçtiği gibi Rasulullah ﷺ dua ederken derdi ki:

Allah'ım! Bu dünyayı en büyük endişemiz kılma. İlmimizi onunla sınırlandırma. ⁽²⁾

Rasulullah ﷺ yine derdi ki:

Mirasçılarını zengin bırakman, onları muhtaç bırakıp da insanlara avuç açtırmaktan hayırlıdır. ⁽³⁾

(2) Tirmizi, 3502

(3) Buhari, 1295

6. Tavsiye

Gençler için selefin tavsiyelerinden:

Ukbe bin Hakîm demiştir ki: “Avn bin Abdullah’ın yanında oturmuştuk, bizlere dedi ki: “Ey gençler, görüyoruz ki gençler de ölüyor. Orak geldi mi hasat zamanı beklenmez...(Ölüm geldi mi yaşa bakmaz) Sonrasında (düşünceli şekilde) ağarmış sakalını sıvazladı...”⁽¹⁾

(1) el-Umuru ve’ş-Şeyb, 42

O'nun ﷺ kастı; ekim yetişince hasadı yapılacak ve aynı şekilde yaşlanan da yakında ölecektir.

Avn bin Abdullah gençleri, ömrü uzun birini görerek aldanmamaları konusunda uyarmak için bu misali vermişti. Çünkü birçok insan, ihtiyaçları görüp aldanıyor ve kendilerinin de o yaşa ulaşacaklarını düşünüyorlar buna binaen pek çok işlerini ihmal edip, erteliyorlar. Denildiği üzere:

*Bir kişinin çok yaşaması kavmi aldatıyor
Ve genç ölen kimse unutuluyor*

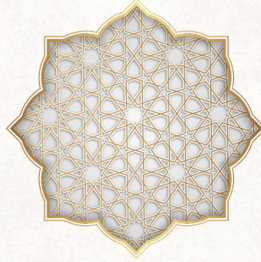
Hasan el-Basri yine aynı manada gençlerin ve yaşlıların bir arada olduğu o toplantıda şöyle demiştir: “Ey gençler ekinin ziraat vakti gelince ne beklenir?” Dediler ki: “Hasat.” Dedi ki: “Ey gençler, bazen ektiğiniz ekin, hasat etmeden önce de çürüyebilir. (Gençlik, yaşlılığa ermeden ölüm onu yakalayabilir).”⁽²⁾

(2) Kitabu'z-Zühd, 500

Müslümanın hali bu eserdeki gibi olması gerekir. Akşamladığında sabahı bekleme, sabahladığında da akşamı bekleme. ⁽³⁾

İbnu'l Cevzi رَحِمَهُ اللهُ demiştir ki: “Ölümünün vaktini bilmeyen kişiye, ölümün aniden gelmesine hazır olması vaciptir. Kişi, gençliği ve sıhhatiyle aldanmamalıdır. Hiç kuşkusuz ki gençlerin ölüm oranı ihtiyarların ölüm oranına göre daha fazladır o yüzden ileri yaşlara erişmek nadirdir.” ⁽⁴⁾

Ailelere bakarsan, yaşı ilerlemişlerin azınlıkta olduğunu ve ölümlerin çoğunun gençlik ve çocukluk dönemlerinde olduğunu görürsün.

(3) Buhari, 6416

(4) Saydu'l Hatır, 240

7. Tavsiye

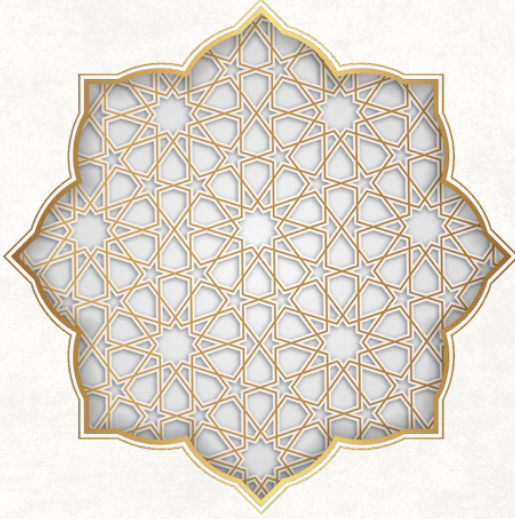
Selefin gençlere olan tavsiyelerinden:

Ebu Hayseme'nin el-İlm isimli kitabında Kâbus b. Ebi Dabyen'den aktardığına göre, şöyle dedi:

“Bir gün Ebi Dabyen'in arkasında sabah namazını kıldık. Müezzin dışında, hepimiz semtin gençleriydik. (Ebi Dabyen) namazı bitirdiğinde bize döndü. Sonra gençlere: “Sen kimsin? Sen kimsin?” diye sormaya başladı. Onlara teşvik olması için “Hiçbir Nebi gönderilmemiştir ki o genç olmasın, ilim de ondan daha hayırlısına verilmemiştir ki o genç olmasın.” dedi. ⁽¹⁾

(1) Kitabu'l İlm, 80

Yani onlara gençliğin hayrından ve bereketinden faydalanmayı, bunun donanım ve tahsil için büyük bir fırsat olduğunu, bu enerjinin ve kuvvetin avantajından yararlanmanın büyük bir fırsat olduğunu bildirdi.

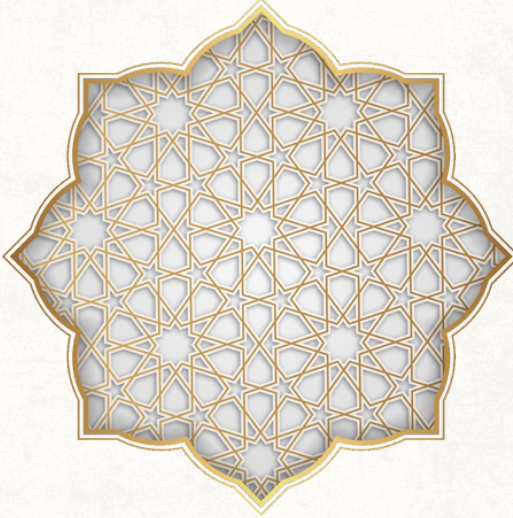
8. Tavsiye

Gençler için selefin tavsiyelerinden:

Abdulvehhab es-Sekafî dedi: “Eyyub Sahtiyani رَحِمَهُ اللهُ bizim önümüze çıkıverdi ve dedi ki: “Ey gençler, meslek sahibi olmaya çalışın ki bu kapılara gitmeye ihtiyacınız olmasın (ve kerih gördüğü şeyleri zikretti). ⁽¹⁾

(1) Kitabu'l Verâ, 94

Genç için ilim tahsilinin yanında bir mesleği de olmalıdır ki, onunla mal ve rızık elde etsin; kendisi ve ehli için de infak edebilsin. Başkalarına geçim konusunda muhtaç olmasın; hatta yaşlandığı zaman başkasından yardım istemesin çünkü en bereketli, faydalı ve iyi rızık insanın eliyle (alın teriyle) kazandığı rızıktır.

9. Tavsiye

Gençler için selefin tavsiyelerinden:

Ebu Nuaym el-Hilye’de Cafer’den şunu naklediyor: “Sabit el-Bunani رَحِمَهُ اللهُ bize doğru geliyordu, biz de kibleye doğru oturuyorduk, o şöyle dedi: ‘Ey gençler! Siz benimle Rabbim arasında, beni ona secde etmekten alıkoyuyorsunuz.’ O, namaza karşı iştiyakı çok olan, namazın (Allah tarafından) kendisine sevdendirilmiş olduğu biriydi...”⁽¹⁾

(1) Hilyetu’l Evliya, 2. Cilt, 322. Sayfa

Bazı gençler bir araya geliyorlar ve mescitte buluşuyorlar, bu buluşma fırsatını da muhabbet etme yönünde kullanıyorlar. O gençler, mescide Allah'a ibadet etmek, namaz kılmak, namazında mutmain olmak ve huşu bulmak için gelmiş bir adamın onunla secdesi, namazı arasına giriyorlar yani ibadetine mani oluyorlar. (O gençler) mescitte ibadet ve Allah'ı anmakla iştigal eden değiller, mescide Allah'a ibadet için ve ibadetle iştigal edip ona bağlı olmak için gelenleri rahat bırakan da değiller. Bu yüzden gencin dikkat etmesi gereken şeylerden birisi de mescidin hürmetine, mescid ehlinin hürmetine ve konumuna saygı göstermesidir ve onları konuşma gibi şeylerle Allah'ın evine ibadete, tatmine, huşuya ve namaza geldikleri şeyden alıkoymamasıdır. Bu çağda ortaya çıkan iletişim araçlarından bahsetmiyorum bile... Genç, telefonunun çalmasıyla veya ona cevap vermesiyle insanların namazda dikkatlerini dağıtabiliyor. Ayrıca rahatlık ve sükunet yokluğuna da sebep olabiliyor.”

10 . Tavsiye

Gençler için selefin tavsiyelerinden:

Sugate'den rivayet olunmuştur ki: “Meymun bin Mihran benimle karşılaştı. Ona dedim ki: Hayyakallah (-Allah sana uzun ömürler versin-Araplar'ın selamlaşma ibarelerindendir). O dedi ki: ‘Bu söz, gençlerin aralarındaki selamlaşma şeklidir ama ey genç, sen ‘esselamu aleykum’ ile söze başla.” (1)

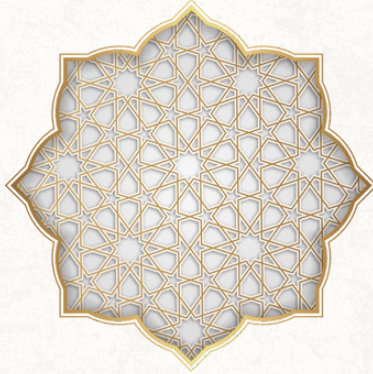
Peygamber ﷺ bir hadiste buyurmuştur ki :

“Kim selam vermeden muhabbete başlarsa ona cevap vermeyin.” (2)

(1) Hilye, 4. Cilt, 86. Sayfa

(2) Amelu'l Yevm ve'l Leyl, 214

Meymune bin Mihran'ın, “Bu gençlerin selamıdır” sözünün manası: Bazı gençler bu çeşit selamlamalardan hoşlanırlar. Onlar, kardeşleri ve arkadaşlarıyla karşılaştıklarında bu selamı (hayyakallah) en güzel tahiyyat olarak görüyorlar ve selamı (essalamualeykum) terk ediyorlar. Kendi hoşlarına giden selamlarla söze başlıyorlar. Bazen bununla (selam, merhaba vb.) yetiniyor ve sünnet olan selamı terk ediyorlar veya sonradan selam veriyorlar.

11. Tavsiye

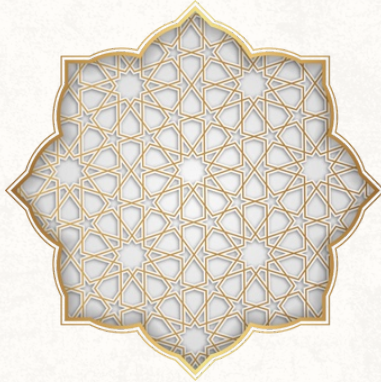
Gençler için selefin tavsiyelerinden:

Ebi'l Melih dedi ki: Meymune bin Mihran, onun yanındayken bize şöyle dedi: “Ey gençler, gücünüzü gençliğinizde, hırsınızı da Allah’a itaatte kullanın.” Daha sonra yaşını almış kişilere seslenerek: “Ne zamana kadar bekleyeceksiniz?” diye nida ederdi...⁽¹⁾

(1) Hilye, 4. Cilt, 82. Sayfa

Meymune رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهَا gençlere, Allah'a itaatte ve kendisine yaklaştıracak şeylerde gençliğin gúcünden ve aktifliğinden faydalanmalarını tavsiye etmiştir.

Sonra şöyle dedi: “Ey yaşını almış kişiler; ne zamana kadar bekleyeceksiniz?” Bunun anlamı: Daha ne zamana kadar bekleyecek ve Cenâb-ı Hakk'a itaat ederek geriye kalan ömrünün nimetlerinden yararlanmayacaksınız?

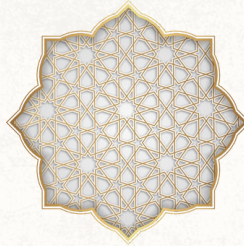

12. Tavsiye

el- Firyabi şöyle naklediyor, o şunu demiştir:
“Süfyan es-Sevri رَحِمَهُ اللهُ namaz kılıyordu. Sonra
gençlere döndü ve şöyle dedi: ‘Bugün namaz
kılmıyorsanız, ne zaman kılacaksınız?’” (1)

(1) Hilye, 7. Cilt, 59. Sayfa

Süfyan es- Sevri رضى الله عنه gençlere, gençliklerini Allah'a itaatte geçirmeleriyle alakalı güzel bir tavsiyede bulunmuştur. Eğer gençler, gençlik dönemlerini Allah'a secdeyle geçirmezlerse hayatlarında öyle bir merhale gelecek ki secde etmeyi arzulayacaklar fakat güçlerini kaybedip bedenlerinin hasta düşeceği bir döneme geldiklerinden dolayı secde etmeye muktedir olamayacaklar çünkü ancak ve ancak gençlik dönemindeki kuvvet, Allah'a ibadeti zahmetsizce ve kolaylıkla yapmayı sağlar. Eğer bunu israf ederse belki de öyle bir zaman gelecek ki secde etmek isteyecek ama zayıflığından, bedenindeki bazı ağırlardan dolayı bunu başaramayacak. Bu yüzden es-Sevri, 'Bugün namaz kılmıyorsanız, ne zaman kılacaksınız?' sorusuyla bizleri baş başa bırakmıştır.

13. Tavsiye

Rabia bin Külsum dedi ki: “Biz Hasan’ın yanındaki gençlerdik. O bize baktı ve dedi ki; “Peki ey gençler, cennet hurilerini özlemiyor musunuz? ” (1)

(1) Sıfatu’l Cenne, 312

Bu Hasan el-Basri'den رَحِمَهُ اللهُ harika bir yönlendirmedi. O, sözleriyle gençlerin, içinde nice nimetlerin bulunduğu cennete karşı istek ve iştiyakı yenilenmesi için -ki o nimetlerden biri de cennetteki hurilerdir- cennetin nimetlerini, içindeki lezzet ve mutlulukları hatırlatıyor. Eğer kalbinde bu iştiyak olursa genç, -Allah'ın muvaffak etmesiyle- ahiret nimetlerine ulaşmaya gayret göstermesi için harekete geçirir.

Allah ﷻ buyuruyor ki:

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ
مَشْكُورًا ﴿سُورَةُ الْإِنشَاءِ﴾

“Kim de ahiret yurdunu ister ve onun için mümin olarak çabalarsa bunların çabası, karşılığını fazlasıyla görecektir.” (İsra , 19)

14 . Tavsiye

“Hasan el-Basri’yi رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ şöyle derken işittim:
‘Ey gençler! Yapacağım, yapacağım diye
ertelemekten sakının!’” (1)

(1) Gıсарu’l Amel, 212

Ertelemek, pek çok genci helâk etmiş bir musîbettir. Gençlik döneminin hastalığı ‘Yapacağım...’ dır. Öyle ki onlardan bazısı: "Tevbe edeceğim, namazlarımı muhafaza edeceğim, anne-babama iyi bir evlat olacağım, şunu yapacağım bunu yapacağım.." der, ama yapmaz, bunun için acele etmez, bunun için fırsat kollamaz. Aksine erteler, oyalanıp durur. Nefsi kendisine tevbe etmesini, namazlarını devamlı kılmasını namazlarını korumayı, ailesine iyi davranmayı vb. söylediğinde de, bu musîbet (erteleme hastalığı) ona gelir ve onu bu hayırlardan alıkoyar. Şöyle der: “Bir ay sonra, gelecek sene, şu şu yaşa eriştikten sonra.” Tâ ki o ağırdan ala ala ve erteleyip dura dura sonunda gençliğin bereketi geçip gider, vaktini hayırla geçirme fırsatı artık geride kalır.

Ve belki de onlardan bazısı, hayatlarında belli bir yaşa gelinceye kadar tevbeyi ertelemişler, ama o yaşa gelmeden ölüm onları ansızın yakalamıştır.

Bu yüzden o, şöyle diyordu: ‘Ey gençler! Ertelemekten sakının.’

15. Tavsiye

Hafsa bint Sîrîn söylemiştir: “Ey gençler! Gençliğinizden faydalanın. Vallahi ben gençlikte yapılan amelin tadını ve çokluğunu başka bir çağımda görmedim.” ⁽¹⁾

(1) Muhtasar Gıyamu'l Leyl, 49

Ve onun ‘Gençlikte yapılan amelin tadını ve çokluğunu başka bir çağımda görmedim.’ sözünün manası; gençlik merhalesi, hayırlı bir merhale olan en nadide merhalelerdendir. Allah’ın izniyle genç, gençliğinin kıymetini bilmekle muvaffak kılınmışken o eğer gençliğinden yüz çevirir, vaktini boşa harcarsa, boş eğlence ve şehvetlerinin peşine düşerse ve gayesi nefsi veya onun hazları olursa özellikle de haramları hoş görürse -Allah korusun-, gençliği ve geleceğine zarar vermiş olur. Denildiği gibi:

*Gencin istekleri onun ehli için birer azaptı,
Yaşlandığında ise istekleri ona azaba dönüştü..*

Yani, gencin istekleri onun ehli için birer azaptı sözünün manası; genç isteklerinin peşine düşüp onları hoş görse de yaşlanınca her birinin kendine azap olduğunu er ya da geç anlar. Bu sebeple de o kişi, kendine vahim sonuçlar hazırlamış olur.

Gençlik kişinin hayatında çok önem arz eden bir dönemdir. Genç, gençliğinin kıymetini bilmesi ve onu güzelce değerlendirmesi gerekir. Onun hayır ve bereketini kaybetmeden -Allah'ın izniyle- nefesine karşı canla başla mücadele etmeli, Allah'ın yardımı ve tevfikini isteyerek nefesine hatırlatmalıdır ki; kıyamet günü o, Allah ﷻ ile karşılaşacağı gün, gençlik çağını (nasıl geçirdiği hakkında) detaylı bir sorguya tabi tutulacaktır.

Bu bâbda bu kadarını cem etmeye nail olduk. Kerim ve arşın sahibi olan Allah'tan ﷻ O'nun en güzel isimleri ve en üstün sıfatlarıyla, bizi sevdiği ve razı olduğu uygun kavillere ve salih amellere muvaffak etmesini, bütün işlerimizi düzeltmesini, göz açıp kapayıncaya kadar bizi nefsimize bırakmamasını ve bizleri doğru yola yöneltmesini diliyoruz. Allah'ın salâtı ve selâmı Nebisi Muhammed'in, ehlinin ve tüm ashâbının üzerine olsun. Velhamdulillah...

Abdullah ibni Mes'ud رضى الله عنه
şöyle dedi: Nebi ﷺ şöyle
buyurdu:

*“Âdemoğluna beş şeyden hesap
sorulmadıkça onun ayakları
kıyamet gününde Rabb'inin
katından hiçbir tarafa
ayrılmayacaktır!”*

*Ömrünü nerede tükettiğinden,
gençliğini nerde yıprattığından,
malını nerden kazanıp nerde
harcadığından, öğrendiği ilim
ile amel edip etmediğiden.”*

Tirmizi, 2416